

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	ETR 270- Elektrik ölçmələri və vasitələri-6ECTS kredit	
	Departament	Fizika və Elektronika	
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2020/2021-ci tədris ilinin yaz semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Fizika və riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru (PhD) Dosent Şahmərdan Əmirov	
	E-mail:	phys_med@mail.ru	
	Telefon:	(+994 12) 421-10-93 (daxili 255)	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	11 Məhsəti küç. (Neftçilər korpusu), #415, Çərşənbə axşamı və Cümə axşamı 11:50-13:20, 13:40-15:10	
	Konsultasiya vaxtı	Çərşənbə, 11:00 – 12:00	
Prerekvizitlər	EENG 245 – Basic Electronics		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<i>Ədəbiyyat</i> - Elektrik ölçmə texnikasının əsasları http://folk.uio.no/trulsn/images/Electrical-measurements.pdf - Электрические измерения. Средства и методы измерений (общий курс) / Дьяченко К.П., Зорин Д.И., Новицкий П.В. и др. Под ред. Е.Г. Шрамкова. – М.: Высш. школа, 1972. – 520 с. 2. - Электрические измерения: Учебник для вузов. / Байда Л.И., Добротворский Н.С., Душин Е.М. и др. – Л.: Энергия, 1980. – 392 с.		
Kursun veb saytı	https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H		
Tədris metodları	Mühazirə		X
	Qrup müzakirəsi		X
	Praktiki tapşırıqlar		X
	Praktiki məsələnin təhlili		X
	Digər		
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Praktiki məsələ		
	Fəallıq		10
	Tapşırıq və testlər	Semester boyunca 2 dəfə (hər biri 5 bal)	10
	Kurs işi (Layihə)		
	Prezentasiya/Qrup müzakirə		10
	Final imtahanı		40
	Digər		
Yekun		100	
Kursun təsviri	Xətalər və ölçmələrin statistik ehtimalı; ölçmələrin təsnifatı və əsasları, fiziki kəmiyyətlər, ölçü vahidləri, ölçü üsulları və texniki vasitələri, ölçmələrin prinsipləri və metodları, ölçmələrin vahidliyinin təmin edilməsi və dəqiqliyinin artırılmasının metod və vasitələri, elektromexanika ölçü cihazlarının əsas elementləri, ölçü vasitələrinin qurulma prinsipləri və xüsusiyyətləri; rəqəmsal ölçü vasitələrinin qurulma prinsipləri; cərəyan və gərginliyin ölçülməsi, ölçü generatorları və tezlik sintezatorları, elektrik siqnalının formasının tədqiqi və parametrlərinin ölçülməsi, siqnalın tezlik-zaman parametrlərinin ölçülməsi və spectral analiz, elektrik dövrələrinin parametr və xarakteristikalarının ölçülməsi; ifrat yüksək tezlikli qurğuların parameter və xarakteristikalarının ölçülməsi; təsadüfi proseslərin ehtimal xarakteristikalarının ölçülməsi, ölçü üsulları və vasitələri; 4-qütblülərin parametrlərinin		

		ölçülməsi, telekommunikasiya, radiotexnika və electron sistemlərdə ölçmələr; ölçmələrin avtomatlaşdırılması; informasiya-ölçmə cihazları və sistemləri; texniki tənzimləmə, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırmanın əsasları	
Kursun məqsədləri	Bu kurs Xəzər Universitetinin elektronika, telekommunikasiya və radiomühəndislik ixtisası üzrə tələbələr üçün işlənilib hazırlanmışdır. Kursun məqsədləri: Tələbələri akademik cəhətdən dəstəkləmək, onların potensiallarını üzə çıxarmaq şanslarını və onların başa düşməsinə yaxşılaşdırmaq Elektrik ölçmələr və vasitələri kursunun mahiyyətinin başa düşməsinə inkişaf etdirmək. Tələbələrin “Elektrik ölçmələr və vasitələri” kursu üzrə əyani vəsaitləri ilə laboratoriyada işləmələrini təmin etmək		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonuna tələbələr bu bacarıqlara malik olmalıdır: “Elektrik ölçmələr və vasitələri” kursunun sirlərinə bələd olmaq Müxtəlif elektronik qurğularda yaranan problemləri həll etmək Texniki çatışmazlıqları alternativ üsullarla aradan götürmək “Elektrik ölçmələr və vasitələri” öyrəndiyləri əsasnda ölçmələr aparmaq Tədris olunan və öyrənilən metodika əsasında tələbələr ölçü cihazları ilə işləmə bacarığına yiyələnəcəkdir.		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Sınıf üçün hazırlıq Bu kursun strukturu sinifin xaricində sizin fərdi tədqiqatınızı və hazırlığınızı çox vacib edir. Mühazirə materialı məndə təqdim edilən əsas məsələlər üzərində fikrini cəmləşdirəcək. Kursdan əvvəl təyin edilmiş fəsilləri oxumaq və onlarla bir qədər tanışlığa malik olmaq mühazirənin başa düşməsinə çox kömək edəcək. Mühazirənin və ya fəsilin sonunda siz tipik imtahan suallarını, qeydlərinizi, həll edilmiş problemləri və hadisələri öyrənməlisiniz. Effektivlik (keçid /uğursuzluq) Bu kurs ardıcıl olaraq Mühəndislik fakultəsinin apardığı qiymətləndirmə siyasətini ciddi izləyir. Beləliklə, tələbə kursdan normal olaraq keçmək üçün ən azı 60% həddi aşmalıdır. Müvəffəqiyyətsizlik halında, o növbəti müddət və ya ili kursu təkrar etməyə məcbur olacaq. Yalan/ plagiat Yoxlama sorğuları, aralıq və buraxılış imtahanları ərzində aldaraq və ya başqa plagiatdan istifadə nəticədən imtinaya gətirəcəkdir. Bu halda tələbə avtomatik olaraq heç bir müzakirələrsiz sıfır (0) alacaq. Professional davranış direktivləri Tələbələr sinif saatları ərzində professional olaraq əlverişli akademik ətraf mühiti yaratmaq üçün davranacaqlar. Kursu aid olmayan müzakirələr və qeyri-etik davranış ciddi qadağan edilir.		
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslük/Tapşırıqlar
1	11.02.2021 13.02.2021	<i>Ölçmələrin təsnifatı və əsasları, fiziki kəmiyyətlər, ölçü vahidləri, ölçü üsulları və texniki vasitələri, ölçmələrin prinsipləri və metodları Elektrik ölçmələrinin ümumi məsələləri. Elektrik ölçü vasitələri təsnifatı və xarakteristikaları Ölçmənin növləri.</i>	[1] səh.1-10 [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
2	18.02.2021 20.02.2021	<i>Ölçmə xətalari ölçmələrin nəticələrinin təhlili Əsas anlayışlar Sistematik xətalər Təsadüfi xətalər Xətalərin ifadə olunma üsulları və normalaşdırılması</i>	[1], səh.11-18 [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
3	25.02.2021 27.02.2021	<i>Elektrik kəmiyyətlərinin analoq cihazları vasitəsi ilə ölçülməsi. Ölçü mexanizmlərinin iş prinsipi. Maqnit elektrik ölçmə mexanizmləri Elektrodinamik ölçmə mexanizmləri Ferrodinamik ölçmə mexanizmləri Elektrostatik ölçmə mexanizmləri İnduksiya ölçmə mexanizmləri</i>	[1], səh.19-40 [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H

4	03.03.2021 05.03.2021	<i>Elektrik kəmiyyətlərinin elektromexaniki cihazlarla ölçülməsi. Maqnit elektrik ampermetr və voltmetrlər Düzəldirici cihazlar. Termoelektrik cihazlar. Elektromaqnit ampermetr və voltmetrlər. Elektrodinamik ampermetr və voltmetrlər. Elektrostatik voltmetrlər.</i>	[1] səh 41-54 https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
5	10.03.2021 12.03.2021	<i>Elektron ölçmə cihazları. Elektron voltmetrləri. Elektron ommetrləri. Elektron ossilloqrafi. Cərəyan və gərginliyin ölçülməsi, ölçü generatorları və tezlik sintezatorları</i>	[3] səh .56-63 https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
6	17.03.2021 19.03.2021	<i>Güc və enerjinin ölçülməsi. Sabit cərəyan və birfazlı dəyişən cərəyan dövrəsində gücün ölçülməsi. Bir fazlı dəyişən cərəyan dövrlərində enerjinin ölçülməsi. Bir və üç fazlı dövrlərdə reaktiv gücün və enerjinin ölçülməsi. Elektron vattmetrləri və ossilloqraf. Elektrik siqnallarının formasının tədqiqi və partametrlərinin ölçülməsi,</i>	[1], səh.71-87 [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
7	31.03.2021 02.04.2021	<i>Faza sürüşmə bucağının və tezliyin ölçülməsi. Elektron tezlik ölçənləri və fazometrlər. Siqnalın tezlik-zaman parametrlərinin ölçülməsi və spektral analiz</i>	[1] səh.88-95 https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
8	07.04.2021 09.04.2021	<i>Aralıq imtahan</i>	
9	14.04.2021 16.04.2021	<i>Elektrik ölçü cihazlarının cərəyan və gərginlik transformatorları ilə birləşdirilməsi. Elektrik dövrlərinin parametr (tutum, induktivlik, müqavimət) və xarakteristikalarının ölçülməsi</i>	[1] səh 96- https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
10	21.04.2021 23.04.2021	<i>Dəyişən cərəyan əyrilərinin təhlili Harmonikalar və spektr analizatorları. Qeyri-xətti təhrifləri ölçən cihazlar. İfrat yüksək tezlikli qurğuların parameter və xarakteristikalarının ölçülməsi</i>	[1], [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
11	28.04.2021 30.04.2021	<i>Qeydedici cihazlar. İnformasiyanın qeydetmə üsulları. Düz çevirmə özüyazan cihazları. İşıqşüalı ossilloqraflar. Təsadüfi proseslərin ehtimal xarakteristikalarının ölçülməsi, ölçü üsulları və vasitələri</i>	[1] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
12	05.05.2021 07.05.2021	<i>Müqayisə metodları ilə ölçmələr. Körpü ölçmə üsulları. Kompensasiya ölçmə üsulları. 4-qütblülərin parametrlərinin ölçülməsi,</i>	[2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
13	12.05.2021 14.05.2021	<i>Rəqəm ölçmə cihazları. Rəqəm ölçmə cihazlarının təsnifatı. Say sistemləri və kodlar. Rəqəm ölçmə cihazlarının əsas elementləri. Birbaşa çevirməli rəqəm ölçmə cihazları. Müvazinətləndirmə ilə çevirməli rəqəm ölçmə cihazları.</i>	[1], [2] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
14	19.05.2021 21.05.2021	<i>Maqnit kəmiyyətlərin ölçülməsi. Maqnit materialların statik xarakteristikalarının təyini. Maqnit materialların dinamik xarakteristikalarının təyini.</i>	[1] səh.139-145 https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H
15	26.05.2021	<i>Qeyri-elektrik kəmiyyətlərinin ölçülməsi. Parametrik ölçü sistemləri. Generator ölçü çeviriciləri. İnformasiya-ölçmə cihazları və sistemləri. İnformasiya ölçmə sistemləri onların əsas xarakteristika və blokları. Avtomatik nəzarət sistemləri.</i>	[1], səh.148-165 [3] https://cloud.mail.ru/public/JmJf/dqsHe698H

		<i>Teleölçmə sistemləri.</i>	
		Fİnal imtahan	

